

אֶלְדָּנוֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֵפֶת

פְּרָשַׁת הַאֲזִינוּ

בס"ד, אֲזִינוּ קנ"ו

הַכֵּנָה לַתְּפִלָּה שִׁיְהִיָּה בְּבַחֲנֵינָת 'כָּל עֲצֻמוֹתַי תֹּאמְרֵנָה' הוּא עַל יְדֵי שְׁנֵי עֲנִינִים: נְקִיוֹן הַגּוּף, שְׁמִסֵּיר הַמּוֹתְרוֹת מֵאֵתוֹ וְהוּא בְּבַחֲנֵינָת 'סוּר מֵרַע', וְאַחַר כֵּן לַמּוֹד גְּמָרָא וְתוֹסֵפוֹת מִטְהַר אֶת הַמּוֹחַ וְהוּא בַחֲנֵינָת 'וַעֲשֵׂה טוֹב'. וְנִרְמָז בְּמֵאֵמֶר הַכְּתוּב 'אָמַר עִם הַסֵּפֶר יָשׁוּב מִחֲשַׁבְתּוֹ הָרַעָה', כְּמוֹ 'הַסֵּפֶר מְסַלֵּק הַמּוֹתְרוֹת מֵרֵאשׁוֹ'. וְכֵן אָמַר 'עִם הַסֵּפֶר כְּשֶׁלּוֹמֵד וּמִיָּגַע עֲצָמוֹ בְּלִמּוּד הוּא הַכֵּנָה הָאֲמִתִּית לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּעַת הַתְּפִלָּה וְלִהְיוֹת מִמְּחַשְׁבוֹת זְרוֹת וְהוּא סוּר מֵרַע וַעֲשֵׂה טוֹב, אֵין טוֹב אֶלָּא תוֹרָה ('תְּפֹאֶרֶת הַיְהוּדִי' אוֹת כֵּט).

לְמוֹד קֹדֶם הַתְּפִלָּה

וְהַגִּיד הַרַה"ק ה'מִנְחַת אֶלְעֶזֶר' מִמוֹנְקֵאטְשׁ זִיע"א ('דְּבַרֵי תוֹרָה', ח"א אוֹת יט) בְּשֵׁמוֹ שֶׁל הַרַה"ק ה'בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר' זִיע"א שֶׁיֵּשׁ לְלַמֵּד 'גְּמָרָא' קֹדֶם כָּל תְּפִלָּה בְּבִקְרָה, וְעַל יְדֵי זֶה יֵשׁ עֲלֶיהָ לַתְּפִלָּתוֹ לְמָרוֹם עַל יְדֵי מְלֵאכִים נוֹשְׂאֵי הַפֶּסֶא וּמַעֲלִים תְּפִלוֹתֵינוּ: מ'יְכָאֵל ג'בְּרִיאֵל ר'פֶּאֵל א'וֹרִיאֵל, רֵאשֵׁי תְבוֹת: גְּמָרָא'.

זֶה לְעֵמֶת זֶה

בְּמִיחַד זְרוֹ הַרַה"ק ה'וִיחֵי יוֹסֵף' מִפֶּאֶפֶא זִיע"א אֶת בְּנֵי הַיִּשְׁבִּיבָה שֶׁיִּשְׁפִּימוּ לְלַמֵּד כָּל יוֹם בְּאֲשַׁמְרַת הַבִּקְרָה לְפָנֵי הַתְּפִלָּה. בְּעִנְיָן זֶה הִזְכִּיר פַּעַם דְּבָרָיו שֶׁל הַרַה"ק רַבֵּי צְבִי הִירֵשׁ מְזִידִיטְשׁוֹיב זִיע"א, שֶׁפִּרֵּשׁ בְּמֵאֵמֶרָם ז"ל (ב"מ קז): דַּפֵּת שְׁחָרִית מְבַטֵּל צ"ג חֲלָאִים הַתְּלוּיִים בְּמָרָה, דְּהַפְּנֹנָה שִׁילְמָדוֹ תוֹרָה קֹדֶם הַתְּפִלָּה, כִּי 'פֶּת' בְּגִימָטְרִיא 'תְּלִמּוּד', וְהִיא ג"כ סְגֻלָּה לְבַטֵּל מֵעֲצָמוֹ חֲלָאִים רָעִים. וְהִיא רִגְלֵי לְסַפֵּר עֲבָדָה אַחַת מֵהַרַה"ק הַרְבִּי ר' מְנַדְלֵי מְרִימִינוּב זִיע"א שֶׁמוּל בֵּיתוֹ הַתְּגוּרָר גּוֹי אֶחָד, נִפְחַ בְּמִקְצוּעוֹ, שֶׁהִיא קָם בְּהִשְׁכָּמָה בְּכָל בִּקְרָה וּמְכָה בְּקוֹרְנָסוֹ עַל הַסֵּדָן לְצַרְף פְּרִנְסָתוֹ. בְּאַחַד הַיָּמִים הַבְּחִין הַרְבִּי ר' מְנַדְלֵי שֶׁהִגּוֹי הַקָּדִים אוֹתוֹ וְהִשְׁכִּים לְפָנָיו לְעַבּוֹדָתוֹ, וַיִּשָּׂא ק"ו לְנַפְשׁוֹ: מַה אִם גּוֹי זֶה לְצַרְף חַיִּי שְׁעָה מְקַצֵּר כָּל כֶּךָ בְּשָׁנָה, אֲנִי שֶׁנִּבְרָאתִי לְעַבּוֹדַת הַשֵּׁי"ת עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה. הַתְּחִיל אֶפּוֹא לְהִשְׁכִּים בְּשְׁעָה יוֹתֵר מִקְדָּמָת, אֲבָל הַגּוֹי הַשְּׁכָן נִתְקַנָּא בּוֹ וְנִסָּה לְהַתְּחַרּוֹת שִׁשְׁכִּים לְפָנָיו, וְלִהְבְּדִיל הַרְבִּי ר' מְנַדְלֵי הוֹסִיף אִמְץ וְהַקָּדִים עוֹד יוֹתֵר, וְהִמְשִׁיכוֹ לְהַתְּחַרּוֹת אֶהְדִּי עַד שֶׁלֹּא נִוְתָרָה לַגּוֹי לְשָׁנָה כִּי אִם שְׁעָה אַחַת, וְלֹא הִיא מְסֻגֶּל לְעַמֵּד בּוֹה, וַיָּמָת. עַכְשָׁו גֵּלָה הַרְבִּי ר' מְנַדְלֵי שֶׁהַס"מ הוּא אֲשֶׁר נִתְלַבֵּשׁ בְּגוֹי זֶה עַל מְנַת לְנִסּוֹתוֹ, וְהִיא לְפִלְאָ (תוֹלְדוֹת בַּעַל וִיחֵי יוֹסֵף' ח"ב עִמּוּד קנז).

לְמוֹד עִם הַתְּלִמִּידִים

הִיא הַרַה"ק רַבֵּי שְׁלֵמָה לֵיִיב מְטִיטְשִׁין זִיע"א אוֹמֵר, שֶׁהַמְּלַמְדִים וְרֵאשֵׁי הַיִּשְׁבִּיבוֹת צְרִיכִים לְהִשְׁכִּים בְּאֲשַׁמּוֹרוֹת הַבִּקְרָה וְלִלְמַד אֶז עִם הַתְּלִמִּידִים. לֹא כְּמוֹ שֶׁהִנְהֵג עַכְשָׁו שְׂאִין לִוְמָדִין עִם הַתְּלִמִּידִים רַק לְאַחַר הַתְּפִלָּה. וְהַעִיר מְרַש"י (מְשַׁלֵּי לֹא טו) בְּפִסּוּק 'וַתִּקֶּם בְּעוֹד לֵילָה', מְשַׁכְּמִים בְּאֲשַׁמּוֹרוֹת, 'וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָה' שׁוֹנָה הָרַב לַתְּלִמִּידִים הַחֵק הַקְּצוּב לָהֶם ('בְּרַכָּה שְׁלֵמָה' מַעֲרַכַת מְלַמְדִים).

סְגֻלָּה לְשֵׁלוֹם בֵּית

בְּעַת שִׁיֵּשֵׁב הַרַה"ק מֵהַר"א מְבַעֲלֹזָא זִיע"א שְׁבַעַה עַל פְּטִירַת אַחֵיו הַגַּה"צ רַבֵּי מְרַדְכֵי מְבִילְגוֹרִיאָא זִיע"א, בֵּינָם הָאֲחֵרוֹן הַגִּיעַ אִישׁ מְכַבֵּד לְנַחֲם, וְהַתְּנַצֵּל עַל שְׁלֹא בָּא עַד עַכְשָׁו כִּי לֹא נוֹדַע לוֹ דְּבַר הַפְּטִירָה עַד הַיּוֹם כְּשֶׁנִּדְּעַ בְּבִקְרָה וְקָרָא בְּה'בְּלֹאט' אוֹדוֹת זֶה, וְעַכְשָׁו מִיַּד כְּשֶׁנִּדְּעַ לוֹ בָּא לְנַחֲם. כְּשֶׁהִלֵּךְ הָאִישׁ חֲזוֹר הַרַה"ק עַל דְּבָרָיו בְּנִיעִמָּה שֶׁל תְּמִיָּה: קָמְתִי בְּבִקְרָה וְקִרְיַתִּי בְּהַבְּלֹאט, כְּמִרְמֹז שִׁיְהוּדֵי הַקָּם בְּבִקְרָה עָלָיו לְהַכִּין עֲצָמוֹ לַתְּפִלָּה עַל יְדֵי לְמוֹד הַתְּוֹרָה וְלֹא בְּקִרְיָה בְּעַתּוֹנִים.

וְהַרַה"ק ה'בְּרַךְ מִשָּׁה' מְסַאטְמָאֵר זִיע"א סִפֵּר שֶׁשָּׁמַע מְגִיסוֹ הַגַּה"צ רַבֵּי יוֹחָנָן טְוֹעֶרְסְקִי זַצ"ל אַבְד"ק מוֹזְשַׁא, בְּנוֹ שֶׁל הַרַה"ק רַבֵּי פִינְיָעֵלְעַ מְאוֹסְטִילָא זִיע"א, שֶׁאָמַר בְּשֵׁם זְקֵנוֹ הַרַה"ק מְהַר"ד

עִם הַסֵּפֶר

שֶׁחַ הַרַה"ק רַבֵּי נֶתָן דּוֹד מְשִׁידְלָאוּצָא זִיע"א, בְּשֵׁם הַיְהוּדִי הַקְּדוֹשׁ זִיע"א שֶׁאָמַר:

מבעלזא זיע"א: סגלה לשלום בית - שיעמד בעל בבקר לעסק בתורה לפני התפלה (אורחות רבינו על ספר צעטיל קטן עמוד מט).

תקונים של תגרי לוד

הרה"ק מ'תולדות אהרן רבי אברהם יצחק קאהן זיע"א שבח מאד את הסדר של השכמת הבקר וזרז מאד לתלמידי הישיבה שישכימו ללמד באשמרת הבקר, ואמר כי בהשכמת הבקר יכולים ללמד במח צלול יותר מכל היום. פעם למדו בישיבתו הסוגיא של 'תגרי לוד' במסכת בבא מציעא פרק הזהב, ותלמידי הישיבה חזרו באשמרת הבקר סוגית הגמרא על בריה, ואח"כ התפללו תפלת שחרית נלהבה מאד. אחר התפלה התבטא הרה"ק כי בטוח שהתגרי לוד היה להם תקון, כי בזכותם התפללו תפלה כזו.

וספר פעם כי עקר השלמות שהשיג מנעוריו היה רק על ידי הלמוד באשמרת הבקר, כי בימי בחרותו הלך לישן במקדס אחר תפלת ערבית, ובשעה אחר חצות לילה כבר קם ללמד. וספר עוד שהיה עוסק באשמרת הבקר גם בשירות ותשבחות שבספר תהלים, ולמד קדם התפלה ששה או שבע שעות רצופות, ואף גם בימי החורף ששרר קר עז נורא, עם כל זה רצה לחסוך הזמן מלהדליק תנור החורף ולמד בקר עד הבקר.

ובימי זקנותו אמר כי חושבים שנוסע לפעמים לטבריה עיר הקדש ת"ו כי רוצה לנוח ולפוש שם, אמנם יש להם טעות כי בעקר מה שנוסע לטבריה היות כי בירושלים מטרדיים אותו אנשים עד שעה מאחר ומפריעים את הסדר, ועל פן נוסע לטבריה, ושם יכול לקום באשמרת הבקר וללמד שבע שעות רצופות קדם התפלה. והיה שגור בפיו כי מי שרוצה להרגיש חיות בעבודת התפלה צריך לעשות הכנה קדם התפלה בלמוד התורה וחסידות, כי מי שהולך להתפלל

ישר בקומו ממטתו אינו מרגיש טעם וחיות בעבודת התפלה.

והיה פעם בעיר סאטמאר ששאלו חותנו הגדול בעל 'שומר אמונים' כשהיה עדין בחור קדם התפלה: מה למדת היום קדם התפלה. והשיב לו זה וזה. שאלו שוב: ומה עוד. וענה לו: גם זה וזה. ושאלו שוב: ומה עוד. ענה לו: כמה דפים גמרא. והתפעל מאד מסדר אשמרת הבקר שהיה עורך ('שופריה דאברהם' פרק י).

יהי כבוד ה' לעולם

הרה"ק ה'ישועות משה' מויז'ניץ זיע"א בקש מכל החסידים שכל אחד ואחד יקפיד וירגיל עצמו ללמד שעה אחת קדם התפלה, כי אין הכנה יתרה לתפלה מלמוד התורה, כמאמרם ז"ל (ברכות לא). 'אין עומדין להתפלל אלא מתוך הלכה פסוקה', וכמו שהיה אביו הרה"ק ה'אמרי חיים' זיע"א אומר: הכיצד אפשר לומר 'יהי כבוד ה' לעולם' אם לא לומדים קדם התפלה (הליכות הישועות משה' ח"א עמוד קסג).

יערף כמטר לקחי

בפרשת השבוע, פרשת האזינו, נאמר (דברים לב ב): 'יערף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי כשעירים עלי דשא וכרביבים עלי עשב', והגיד הרה"ק רבי שלום מבעלזא זיע"א בשם הרה"ק החוזה מלובלין זיע"א שאם אדם לומד דף גמרא לשם שמים קדם התפלה מזמר את הקלפות ועושה לו דרך לעלית התפלה, והוא כי המאור שבתורה שבעל פה מעורר לבו לתשובה. וזה שכתוב 'יערף', מלשון יערפו את העגלה, 'כמטר לקחי', שהיא התורה שנקראת לקח טוב, ואז 'תזל כטל אמרתי', שתתקבל תפלתו לרצון.

(מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

שו"ת קטר

חידון אכזנות - נושא פרסים איזו אות בפרשה זו נכתבת כמלה שלמה?

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת מסעי:

ש. היכן מוזכרים עצי דקל (תמר) בפרשה זו?
ת. אחד המקומות הראשונים בהם חנה עם ישראל במדבר נקרא אילים, והיו בו 70 עצי תמר (במדבר לג ט).

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":
פרשת מסעי:
ה' זושא דייטש מירושלים.

